

مقدمات ساخت خانهٔ دانشگاه آزادی‌ها فراهم شده است، دولت می‌تواند این روند را تسریع کند

در آستانهٔ شروع پروژهٔ مسکن

سارا طاهری خیرنگار گروه دانشگاه

در شرایطی که قیمت خانه هر روز از توان خرید حقوق‌بگیران فاصله می‌گیرد، بسیاری از اعضای هیئت‌علمی و کارکنان دانشگاه‌ها ریسک سرمایه‌گذاری در بازارهای مختلف را به این امید می‌پذیرند که روزی سرمایه‌شان به سقفی برای زندگی تبدیل شود. در شرایطی که وعده‌های کنترل قیمت‌ها و حمایت از متقاضیان مسکن همچنان در گرداب تصمیم‌گیری‌های اقتصادی گرفتار شده، دانشگاه‌ها با ارائه تسهیلات مسکن و طرح‌های ساخت‌وساز، تلاش می‌کنند تا گامی در مسیر خانه‌دارشدن دانشگاهیان بردارند.

دانشگاه آزاد اسلامی در سال‌های اخیر با درک بحران مسکن و سختی خانه‌دارشدن کارمندان و اعضای هیئت‌علمی خود، به دنبال ارائه راهکارهایی برای حل این مشکل برآمده است. این دانشگاه با اجرای طرح‌های ساخت مسکن و ارائه تسهیلات و یژه، تلاش دارد تا بخشی از دغدغه‌های معیشتی کارکنان خود را کاهش دهد. یکی از مهم‌ترین برنامه‌های دانشگاه در همین راستا، اختصاص زمین و ساخت واحدهای مسکونی برای اعضای هیئت‌علمی و کارکنان خود در شهرهای مختلف است. در این طرح، دانشگاه آزاد مصمم است با استفاده از امکانات و توانمندی‌های موجود در استان‌های مختلف کشور، مسکن مناسب و متناسب با معماری و شهرسازی اسلامی – ایرانی برای اعضای هیئت‌علمی و کارمندان تأمین کند تا هم از این طریق به خانه‌دارشدن دانشگاهیان کمک کند و هم با در اختیار قراردادن سهم وزارت راه از اراضی مذکور، به اجرای طرح نهضت ملی مسکن کمک کرده باشد.

چرا دانشگاه آزاد به ساخت مسکن ورود کرد؟

دانشگاه آزاد که این روزها به‌عنوان یک دانشگاه با مسئولیت اجتماعی شناخته می‌شود، به همین رویکرد تلاش داشته تا در هر مقطعی، رسالت خود را متناسب با پاسخگویی به نیازهای واقعی کشور تعریف کرده و نسبت به اتفاقاتی که برای مردم می‌افتد، خود را مسئول بداند و بی‌تفاوت نباشد. مسئولیتی که در سال‌های گذشته در زلزله کرمانشاه، سیل استان‌های گلستان، لرستان و خوزستان و شیوع ویروس کرونا خود را نشان داد. در مقطع کنونی نیز معضل مسکن یکی از دغدغه‌های جامعه و به‌خصوص نسل جوانان است و دانشگاه آزاد اسلامی به‌عنوان کششگر فعال در عرصه آموزش عالی، با تصویب هیئت‌امانی مرکزی و دستور دکتر طهرانچی، طرح تأمین مسکن اعضای هیئت‌علمی و کارمندان را به‌عنوان نقطه عطف رسیدگی به موضوع معیشت آنان و همگام با طرح نهضت ملی مسکن آغاز کرده است.

سال ۱۴۰۰

تصویب طرح مسکن در هیئت‌امانی مرکزی

طرح تأمین مسکن کارکنان دانشگاه آزاد، اعم از کارمندان و اعضای هیئت‌علمی، در سال ۱۴۰۰ بود که در هیئت‌امانی مرکزی دانشگاه آزاد به تصویب رسید. از همان زمان و پس از صدور مجوز هیئت امنا، فرایند اجرایی این طرح از سوی دانشگاه آزاد دنبال شد. در پی این مصوبه، دکتر طهرانچی، رئیس دانشگاه نیز دستوراتی به معاونت توسعه و مدیریت منابع دانشگاه و مجموعه‌های ذیل آن، از جمله مرکز عمران دانشگاه، ابلاغ کرد و از همان سال بررسی‌های لازم برای اجرای این ابرپروژه آغاز شد.

گام نخست؛ تغییر کاربری زمین‌های دانشگاه

این پروژه البته از همان ابتدا با پیچیدگی‌ها و چالش‌های متعددی روبه‌رو بود. یکی از مشکلات اصلی مربوط به اراضی در اختیار دانشگاه بود. هیئت‌امانی مرکزی دانشگاه مصوب کرده بود از اراضی بلااستفاده برای این طرح استفاده شود. این اراضی هم عموماً دارای کاربری آموزشی بودند و کاربری مسکونی نداشتند و برخی از آن‌ها نیز در خارج از محدوده شهرها قرار داشتند. این در حالی است که اراضی خارج از محدوده شهری قابلیت تغییر کاربری ندارند و شهرداری‌ها نمی‌توانند در این مناطق دخل و تصرفی داشته باشند. بنابراین مکاتبات دانشگاه آزاد با وزارت راه آغاز و در نهایت پس از انجام مکاتبات و پیگیری‌های متعدد، تفاهم‌نامه‌ای میان دانشگاه آزاد و وزارت راه و شهرسازی منعقد شد که در اردیبهشت سال ۱۴۰۲ به امضا رسید. بر اساس این تفاهم‌نامه، دانشگاه آزاد اراضی خود را به وزارت راه و شهرسازی معرفی کرد تا این وزارتخانه در مرحله نخست، این اراضی را به محدوده شهر الحاق کند و امکان تغییر کاربری آن‌ها به مسکونی ممکن شود. پس از این مرحله، نوبت تغییر کاربردی است و پس از آن ۵۰ درصد از خالص مسکونی و تجاری به دانشگاه آزاد اختصاص داده شد تا این دانشگاه بتواند اقدامات مربوط به اخذ مجوزهای لازم و آغاز احداث ساختمان‌ها در این اراضی را انجام دهد. شاید بتوان گفت دشوارترین مرحله‌ای که مسئولان دانشگاه آزاد با آن روبه‌رو بودند نیز همین مرحله الحاق اراضی به محدوده شهری و تغییر کاربری آن‌ها بود. زیرا این فرایند یک بُعد نظری داشت که در آن همسندان مشاور باید تحلیل‌های لازم را انجام دهند تا پروپوزال‌های مورد نیاز را تدوین کنند و دلایل توجیهی برای الحاق این اراضی ارائه دهند. بخش دیگری هم مربوط به بُعد اجرایی شامل دریافت استعلام‌ها از نهادهای مختلف شهری و استانی است. در این مسیر باید حداقل از ۲۰ سازمان و نهاد مختلف استعلام‌های لازم را اخذ شود تا آن‌ها تأیید کنند که این اراضی می‌تواند به محدوده شهری الحاق شوند.

بهمن ۱۴۰۲

آغاز عملیات اجرایی ساخت مسکن کارکنان

درنهایت بعد از طی کردن یک سری فراز و نشیب‌ها، بهمن‌ماه سال گذشته بود که آغاز عملیات اجرایی ساخت مسکن دانشگاهیان کلید خورد و قرار شد ۶۰ هزار واحد مسکونی در ۵۷ واحد دانشگاهی کشور ساخته شود. همان زمان در آیین آغاز این عملیات با حضور آیت‌الله رئیسی، رئیس‌جمهور فقید و وزرای وقت مسکن، کشور، علوم، بهداشت و رؤسای پیشین برخی دانشگاه‌های کشور اعلام شد که در حوزه وزارت علوم، ۳۰ هزار و ۵۶۶ مسکن ویژه اعضای هیئت‌علمی و بیش از ۵ هزار و ۸۰۰ خوابگاه مناهلی و در دانشگاه آزاد اسلامی بیش از ۹۵۷ هکتار از زمین‌های مازاد دانشگاه آزاد اسلامی به طرح مسکن این دانشگاه اختصاص پیدا خواهد کرد. همان روز دکتر طهرانچی

نویسد ساخت مسکن برای ۲۳ هزار دانشگاهی را داد و ۱۱ استان هدف نیز برای ساخت مسکن دانشگاهیان انتخاب شد. بنابراین دانشگاه آزاد همان زمان در طرح مسکن اعضای هیئت‌علمی و کارکنان خود، ۱۰۰ هزار واحد مسکونی را تدارک دید که قرار شد ۵۰ هزار واحد مسکونی ویژه اعضای هیئت‌علمی و کارکنان این دانشگاه و ۵۰ هزار مسکن دیگر با سیاست‌های وزارت مسکن و شهرسازی ساخته شود.

پروژه‌ای به عظمت نصف ساخته‌های دانشگاه از ابتدا تاکنون!

بیش از یک سال از آغاز عملیات اجرایی ساخت مسکن دانشگاهیان گذشته و در این بازه زمانی جلسات و نشست‌های مختلف در سطوح مختلف استانی و وزارتخانه‌ای برگزار و کارهای کارشناسی و فنی زیادی نیز انجام شده است. باتوجهبه حجم بالای پروژه که شامل ۵۰ هزار واحد مسکونی است و با درنظرگرفتن میانگین ۱۰۰ متر مربع برای هر واحد، قرار است مجموعاً ۵ میلیون مترمربع فضا ساخته شود. درحالی‌که در عمر ۴۰ و چندساله دانشگاه آزاد، تاکنون ۱۱ میلیون مترمربع بنا احداث شده است. با یک حساب سرانگشتی می‌توان متوجه شد که دانشگاه آزاد در قالب این طرح قصد دارد حدود ۵۰ درصد از کل مستحقات خود را که در طی چهار دهه ایجاد کرده، برای مسکن کارکنان در نظر بگیرد. همان‌طور که پیش‌تر گفته شد در بهمن‌ماه سال گذشته و شروع عملیات اجرایی ۹۵۷ هکتار از زمین‌های دانشگاه آزاد اسلامی برای ساخت ۲۳ هزار و ۸۱۹ واحد مسکونی در نظر گرفته شده و حالا بعد از گذشت یک سال از آن تاریخ، حدود هزار و ۳۰۰ هکتار اراضی در ۲۲ استان مشخص شده و در قالب تفاهم‌نامه‌ای با وزارت راه و شهرسازی، قرار است تا کارهای الحاق به محدوده شهری آن‌ها انجام شود. این وزارتخانه نیز همراه با دانشگاه آزاد، اقدام به دریافت استعلام‌های لازم و انجام بررسی‌های مربوط به طرح‌های توجیهی الحاق کرده است.

مقدمات ساخت مسکن در کدام استان‌ها آماده شد؟

کار ساخت مسکن دانشگاه آزاد با ۱۱ استان کلید خورد. شاید برای خیلی‌ها سؤال باشد که کدام استان‌ها توانسته‌اند در فراهم کردن مقدمات ساخت مسکن پیشرفت بیشتری داشته باشند و آیا استانی بوده است که فرایند کار را کامل کرده باشد؟ آن‌طور که ایوب مهری دهنو، دبیر شورای عالی مسکن و معاون مرکز عمران، املاک و مستغلات دانشگاه آزاد، به «فرهیختگان» گفته است، در شهر کرمان فرایند الحاق به محدوده کاملاً به پایان رسیده و زمین‌ها قطعه‌بندی و مسکونی شده‌اند. در شهر سیرجان نیز این فرایند به طور کامل انجام شده است. در شهرکرد، مرکز استان چهارمحال‌و‌بختیاری نیز این مراحل به پایان رسیده است. یعنی عملاً تغییر کاربری تمام شده و به زودی احداث آغاز می‌شود. در حال حاضر، بررسی پرونده شهرهایی مانند قزوین، قانات و بیرجند در دستور کار شورای‌عالی قرار دارد. سایر استان‌ها نیز در حال طی کردن همین فرایند هستند و وزارت راه و شهرسازی به همراه دانشگاه آزاد، این مراحل را پیگیری می‌کند تا به نتیجه نهایی برسد. علاوه بر این، استان‌هایی مثل خوزستان، هرمزگان، خراسان جنوبی، آذربایجان شرقی، کردستان، کرمانشاه، مرکزی، اردبیل، فارس، سمنان و زنجان هم در مراحل استانی در حال فعالیت هستند که به‌صورت هفتگی و ماهانه گزارش‌گیری و پیگیری‌های لازم برای آن انجام می‌شود.

بهار ۱۴۰۴؛ آغاز ساخت مسکن در ۳ شهر

کرمان، سیرجان و شهرکرد سه شهری محسوب می‌شوند که تمام مراحل (تغییر کاربری اراضی و الحاق به محدوده) از طی کرده‌اند و حالا باید منتظر بود تا پس از به‌زمین‌خوردن کلنگ نخست، رسماً عملیات ساخت مسکن در این شهرها آغاز شود. البته در این فرایند هم دو چالش مهم پیش روی مدیران دانشگاه آزاد قرار دارد؛ تأمین مالی یکی از متغیرهای مهمی است که وابستگی زیادی به شرایط اقتصادی و تورمی کشور دارد. به همین دلیل، بررسی‌های کارشناسی در شورای مسکن دانشگاه در حال انجام است تا مسئولان به یک مدل مناسب برای تأمین منابع مالی دست پیدا کنند؛ چراکه یکی از بزرگ‌ترین چالش‌ها و ریسک‌های موجود در پروژه‌های عمرانی، ریسک مالی است و می‌تواند موجب شکست یک پروژه شود، حتی اگر سایر الزامات و پیش‌نیازهای یک پروژه موفق مهیا باشد.

ریسک یا چالش دوم انتخاب پیمانکار و مجری توانمند است. قرار است تعداد زیادی ساختمان در یک بازه زمانی مشخص و با کیفیت مدنظر ایجاد شود. به همین دلیل مسئولان دانشگاه در حال انجام کارهای کارشناسی در کارگروهایی در خصوص این دو مدل (تأمین منابع مالی و انتخاب پیمانکار) هستند تا هم مدل تأمین منابع مالی را مشخص و هم پیمانکار مناسب را انتخاب کنند که پروژه به‌دست مسکن با همان کیفیتی که مدنظر ساخته شود. بااین حال، آن‌طور که دبیر شورای مسکن دانشگاه آزاد گفته، باتوجهبه برگزاری جلسات با شرکتهای مختلف و مطالعات انجام شده، در بهار ۱۴۰۴ شاهد کلنگ‌زنی در این سه شهر در دو استان کرمان و چهارمحال‌و‌بختیاری خواهیم بود.

۱۱ استان جدید در کدام مرحله طرح هستند؟

سؤال دیگری که در اینجا مطرح خواهد بود این است که ۱۱ استان جدید در چه مرحله‌ای قرار دارند؟ دبیر شورای مسکن و معاون مرکز عمران، املاک و مستغلات دانشگاه آزاد به «فرهیختگان» گفت: «استان‌های جدید در مرحله استعلام درون‌شهری و درون‌استانی هستند. همچنین برای الحاق زمین به محدوده شهری، لازم است که کمیسیون ماده ۵ استان و کمیته امور زیربنایی استان یک سری استعلام‌ها را دریافت کنند. به‌عنوان مثال، شرکت آب باید تعهد دهد که در صورت الحاق این زمین به محدوده شهری، امکان تأمین آب وجود دارد. شرکت برق باید تأمین برق را تضمین کرده و شرکت گاز نیز تأیید کند که موافقی برای گازرسانی وجود ندارد. علاوه بر این، سازمان میراث‌فرهنگی نیز باید اعلام کند که این الحاق از نظر ضوابط و مقررات، مشکلی ایجاد نمی‌کند.» مهری‌دهنو گفت: «دانشگاه آزاد برای داشتن وحدت رویه در انجام فرایندهای مربوط به ساخت مسکن در استان‌های مختلف، روندنامی طرح تأمین مسکن را تدوین و به‌ستادهای استانی ابلاغ کرده است.» هرچند تدوین این روندنما، تصویر کلی وضعیت مسکن‌سازی در استان‌ها را مشخص می‌کند، اما باتوجهبه شرایط هر استان، طی شدن

مراحل مختلف در این روندنما هم فرایندی زمان‌بر است. برای توضیح بیشتر وضعیت دانشگاه آزاد در نظر بگیرید که در شهرکرد نیز تقریباً همه چیز مهیا شده و فقط مرحله ارائه نقشه‌های پلاک‌بندی از سوی مشاور مانده است اما در مقابل، استان قزوین هنوز تغییر کاربری نیافته و به همین دلیل، امکان احداث در آن وجود ندارد. دبیر شورای مسکن دانشگاه در این باره گفت: «تا زمانی که تغییر کاربری به‌ما ابلاغ نشود، نمی‌توان عملیات احداث را آغاز کرد، زیرا شهرداری مجوز ساخت صادر نخواهد کرد.»

همان‌طور که پیش‌تر گفته شد، در مجموع، حدود ۲۰ ارگان باید تأییده‌های لازم را ارائه دهند تا این زمین‌ها به محدوده شهری الحاق شده و در شوراها و کمیته‌های تخصصی تصویب شود. پس از این مرحله، موضوع به وزارت راه و شهرسازی و شورای‌عالی معماری و شهرسازی ارجاع داده شده و پس از تصویب، به استان مربوطه ابلاغ می‌شود. از آن نقطه به بعد، نقشه‌ها مشخص شده و زمین آماده می‌شود تا عملیات احداث روی آن آغاز شود.

طرح در بقیه استان‌ها چگونه دنبال می‌شود؟

طرح مسکن با انجام فعالیت‌های مربوط به استعلام و فرایندهای اولیه در ۲۲ استان آغاز شده اما در برخی استان‌ها دو مشکل عمده پیش روی دانشگاه است؛ مشکل اول اینکه در برخی از استان‌ها، به‌ویژه استان‌های شمالی، با مشکل کمبود زمین مواجه هستند. همچنین، در استان‌های کوهستانی به دلیل شرایط توپوگرافی دشوار، یافتن زمین مناسب چالش‌برانگیز است. در برخی استان‌ها هم به دلایل تاریخی و جغرافیایی، اراضی کافی برای توسعه وجود ندارد یا زمین‌های موجود، در مناطق بسیار دورافتاده قرار دارند که از نظر کیفی، قابلیت الحاق به محدوده شهری را ندارند. مسئولان دانشگاه آزاد برای این مشکل چاره‌اندیشی کرده و برای این استان‌ها نیز برنامه‌هایی در نظر گرفته و قرار است گزینیه‌هایی برای جانمایی و بازگذاری جمعیت در استان‌های همجوار در نظر گرفته شود. علت هم مشخص است؛ مصوبه هیئت امنا بر این اصل استوار است که تمام کارکنان و اعضای هیئت‌علمی باید از این طرح بهره‌مند شوند. بنابراین قرار نیست استانی از این طرح بی‌بهره بماند؛ در نتیجه، فرایند بازگذاری در استان‌های همجوار انجام خواهد شد تا تغییری هم در ساختار فرهنگی و جمعیتی کشور ایجاد نشود.

چالش تأمین مسکن برای ۱۰ هزار کارمند استان تهران

بخش قابل توجهی از کارکنان و استادان دانشگاه یعنی قریب به ۱۰ هزار نفر در پایتخت حضور دارند. از این‌رو وضعیت طرح مسکن در این استان هم اهمیت ویژه‌ای دارد. آنچه تاکنون مشخص شده، پرند، پیشوا و ورامین سه شهر میزبان برای احداث مسکن در این استان هستند. البته استان تهران هم جزء استان‌هایی است که با کمبود زمین مواجه است. در حال حاضر، طرح مسکن در این استان برای شهر پرند در فاز صفر قرار دارد و در حال نهایی‌سازی است. بخشی از پرسنل در پرند بازنگذی خواهند شد. پروژه ورامین نیز به حال پیگیری است و قرار است، جلسه‌ای در سازمان ملی زمین و مسکن برای بررسی وضعیت زمین‌های ورامین برگزار شود.

پروژه مسکن در گرمدره نیز با چالش الحاق به محدوده شهری مواجه است. محدودیت‌های موجود در این زمینه، فرایند تخصیص زمین را دشوار کرده است. درصورتی‌که این مشکل برطرف شود، می‌توان گفت که استان تهران نیز تا حد زیادی از مشکل کمبود زمین‌رهایی خواهد یافت.

کارگاه‌های ساختمانی عرصه نقش‌آفرینی استادان ودانشجویان

هدف نهایی مسئولان دانشگاه این است که تمامی پرسنل دانشگاه آزاد صاحب‌خانه شوند اما از آنجایی‌که در چند ماه اخیر، نوسانات ارزی تأثیر مستقیمی بر قیمت مصالح ساختمانی گذاشته است، نمی‌توان بازه زمانی مشخصی برای اتمام این پروژه در نظر گرفت. دبیر شورای مسکن دانشگاه در این باره گفت: «برنامه‌ریزی‌های لازم انجام شده و تلاش ما بر این است که پروژه مطابق اهداف تعیین‌شده پیش برود. باتوجهبه اینکه هنوز مدل‌های نهایی مشخص نشده‌اند، در حال حاضر نمی‌توان به‌طور قطعی درباره آن‌ها اظهارنظر کرد. اما هدف این است که از مدل‌هایی استفاده شود که بتوانند ریسک پروژه را کاهش دهند. یکی از گزینه‌های موردنظر، مدل‌های مشارکتی است که در صورت اجرای صحیح، می‌توانند درصد موفقیت پروژه را افزایش دهند. در نظر داریم اولین مدل را در یکی از استان‌ها که احتمالاً کرمان خواهد بود، اجرا کنیم، زیرا این استان نسبت به سایر مناطق پیشرفت بیشتری در این زمینه داشته است. درصورتی‌که این مدل موفقیت‌آمیز باشد، می‌توان سرعت رشد و نرخ ساخت مسکن را به‌طور منطقی برآورد کرد. بااین حال، به نظر می‌رسد که بازه زمانی مورد نظر برای این طرح، حدود یک سال و نیم تا دو سال باشد.»

البته نگاه دانشگاه آزاد صرفاً مسکن‌سازی نیست، بلکه قرار است همان‌طور که در حوزه علوم پزشکی در تربیت پزشک و پرستار از عرصه بهداشت و درمان استفاده می‌شود، در حوزه صنعت ساختمان نیز از کارگاه‌هایی که در طرح مسکن ایجاد می‌شود، به‌عنوان کارگاه‌های تربیت نیروی انسانی برای معماری ایرانی –اسلامی و صنعتی‌سازی ساختمان استفاده شود. این یک فرصت بی‌نظیر برای موضوع صنعت ساختمان در دانشگاه‌است تا کارگاه‌ها به‌عنوان عرصه دانشگاه استفاده شوند. به همین دلیل دانشگاه تلاش می‌کند در کنار اجرای این طرح بتواند فناوری‌های نوین در ساخت مسکن را وارد این پروژه‌ها کند. به همین دلیل جلسات مختلف با دست‌اندرکاران داخلی و خارجی حوزه صنعت ساختمان در حال برگزاری است تا پس از آماده‌سازی اراضی تغییر کاربری داده شده نسبت به شروع فرایند ساخت باتکیه‌بر فناوری نوین و صنعتی‌سازی اقدام شود تا بتوان هم ارزان‌تر و هم سریع‌تر مسکن در اختیار دانشگاهیان قرار داد.

بروکراسی اداری سرعت‌گیر طرح مسکن دانشگاه

واقعیت میدان طرح مسکن آن است که تنها بخشی از کار برای تحقق

روایای خانه‌دارشدن دانشگاهیان، در اختیار دانشگاه است و برای پیشبرد این طرح لاجرم باید بخش‌های مختلف دولت هم به‌شکل جدی پای کار بیایند اما همان بروکراسی‌های اداری موجب شده تا فرایندهای اجرایی با کندی پیش رود. مهم‌ترین چالشی که در حال حاضر دانشگاه آزاد با آن روبه‌رو است بحث تغییر کاربری اراضی است. فرایندهای مختلف تغییر کاربری اراضی اتفاق می‌افتد، مثل بحث مکاتبات و استعلامات و زیر چتر بروکراسی اداری قرار می‌گیرند. درحالی‌که می‌طلبید فرایند انجام این پروسه برای دانشگاه‌ها متفاوت از مجموعه‌های دیگر دنبال و کسب مجوزهای لازم تسریع شود. دهنو در این باره گفت: «اگر فرایند تغییر کاربری و الحاق به محدوده اراضی تسریع شود، دانشگاه آزاد چالش دیگری را در این زمینه نخواهد داشت و بخش‌های دیگر که همان انجام فعالیت‌های عمرانی مربوط به ساخت ساختمان‌ها می‌شود را می‌توان با ریسک‌های کمتری دنبال کرد. بنابراین درخواست ما از دوستان در دولت، وزارت راه و شهرسازی و سایر سازمان‌هایی که در امر تغییر کاربری و الحاق به محدوده اراضی دخیل هستند این است که این اتفاق با سرعت بیشتری پیگیری شود.»

اپرونده ویژهٔ «فرهیختگان» به مناسبت چهل و سومین سال تأسیس دانشگاه آزاد اسلامی

فرهیختگان

دانشگاه

📅
دوشنبه ۵ خرداد ۱۴۰۴
🕒
شماره ۴۴۱
📺
FARHIKHTEGANDAILY.COM
🌐
FARHIKHTEGANONLINE

